

KULTUR

TIPS OSS! **62 88 25 00**

Har du lokale tips eller ideer om kultursaker vi bør gripe fatt i, send en e-post til tips@glomdalen.no. Du kan også kontakte Glåmdalen-redaksjonen på telefon **62 88 25 00**. Kultursidene på nett finner du på glomdalen.no/kultur

HOLDNINGER: Hvordan har klassesamfunnet, holdninger og nærhet til læresteder formet folk i vårt distrikt? Anno museum gir ut forskning om temaet. Fra venstre Mona Holm, artikkelforfatter, Mona Pedersen, avdelingsdirektør og redaktør for utgivelsen sammen med Bjørn Sverre Hol Haugen (til høyre) som har brukt Nord-Odal som eksempel.

Anno museum har forsket på distriktet vårt og utdanning:

Hvem, hva, hvor avgjør

KONGSVINGER: Hva har vår oppvekst, bakgrunn og utdanningsmuligheter å si for hvem vi er og hva vi blir? Anno museum har forsket på nettopp det, og har brukt Nord-Odal som eksempel i utgivelsen «Utdanning Hedmark».

KARI GJERSTADBERGET
kg@glomdalen.no
913 63 054

På 50-tallet var det tydelige klasseforskjeller. Men ikke bare økonomi spilte inn. Det gjorde også tradisjoner og holdninger i familiene, og også hvordan det ble lagt til rette - eller ei:

- I mitt materiale har jeg sett spesielt på hvordan denne situasjonen var i Nord-Odal. Det overrasket meg at politikerne

valgte å sette opp buss for elever som skulle gå på framhaldsskolen hvert år, men ikke til dem som gikk realskolen, de måtte sykle annethvert år, eller foreldrene kostet drosje på dem. Klasseskillet festet seg enda mer, sier Bjørn Sverre Hol Haugen, forskningskoordinator ved Anno museum.

Seige strukturer

Likevel fant han flere enkelthistorier, der folk på tross av negative holdninger og manglende tilrettelegging tok utdanning som realskole og gymnas. Flere av disse ble gjerne hjulpet og oppmuntret av lærerne sine.

- Glåmdalen var en aktiv aktør i utdanningsdebatten på 50-tallet. Avisa publiserte offentlig hvem som avla eksamen fra realskolen, gymnaset, og de få som tok utdanning utover det. Glåmdalen refererte også fra politiske debatter der utdanning sto på agendaen. Som

fra kommunestyret i Eidskog:

- Der sa de at «altfor mange søker realskolen». De mente at egen befolkning egnet seg dårligere til teorifag enn andre!

Så er da både Eidskog og Nord-Odal blant de kommunene der befolkningen har lavest utdanning også i dag.

- Dette er seige strukturer å endre, men i forskningen som er gjort fra Annos side gjennom dette prosjektet, viser det seg at Sør-Hedmark er det distriktet i Innlandet som nå satser tydeligst på utdanning. Politikerne har en klar agenda for det, og næringslivet gjennom 7 sterke er også pådrivere. Så det er håp! sier avdelingsdirektør ved Anno Museum Kongsvingerregionen, Mona Pedersen. Hun er redaktør for utgivelsen sammen med Hol Haugen.

- Kan bli bedre

Kjønnspektivet følger samme mønster - hva som var

forventet av gutter og jenter, var tradisjonelt. Her har verden gått framover, men det er likevel viktig å gå i seg selv, slik Kvinnemuseets Mona Holm har gjort i kapitlet Kvinner og menn på utstilling:

- Vårt mål for museumsbesøk er jo at flest mulig skal kunne kjenne seg igjen i utstillingene. Hvilke meninger og påstander presenterer vi for vårt publikum? Hvordan framstilles kjønnene?

Etter å ha gjennomgått materiale fra utstillinger fra blant andre Glomdalsmuseet, Skogmuseet og Kongsvinger museum, konkluderer hun slik:

- Vi har ikke vært bevisste nok på hvordan vi framstiller kvinner og menn. At kvinner fortsatt får svært liten plass, er en nyttig og viktig oppdagelse, sier hun.

- Museer har svært høy troverdighet blant befolkningen, og dermed er det ekstra viktig

at vi har den bevisstheten med oss, sier Pedersen.

Knut-Ola Storbråten og Ingun Aastebøl har tatt for seg hvor mye stedet vi kommer fra, har å si for hva vi gjør og hvem vi blir. Også her er Nord-Odal sentralt. Det viser blant annet eksempler på «klassejustis»:

Det var ikke uvanlig at arbeiderklassen kritiserte sine «egne» for å velge utdanning. De «jeitet seg», som det ble sagt.

Sørfylket scorer fortsatt dårlig på mange variabler knyttet til livskvalitet, helse og utdanning, men er på rett vei. Og hvordan står det til blant unge i Nord-Odal i dag?

- Det må bli neste prosjekt! Vi har åpnet ei dør, og det åpner for flere dører å gå inn i, sier Anno museums folk.